

■ **سیدمجتبی نوریان**

محمدعلی گلبایگانی با نام هنری **محمد گلریز** متولد سال ۱۳۲۵ در تهران است. گلریز در خانواده‌ای رشد یافته که صدای خوش در آن موروثی بوده است. پدرش از مداحان قدیم تهران بوده و مادرش برادر ناتنی‌اش اکبر گلبایگانی هم از خوانندگان شناخته شده موسیقی سنتی است. او در سال ۱۳۵۲اورد رادیو و به‌عنوان یک خواننده جوان مطرح شد. برای فِهمِ بیشتر موسیقی ردیفی ایرانی از محضر استادانی چون اسماعیل ادیب خوانساری و محمدرضا شجریان بهره برد و کارهایش نیز با گروه شهیدآ را نزد نخستین آهنگ‌وی با نام «شهیدا» در این گروه توسط فریدون شهبازیان به سرپرستی محمدرضا لطفی ضبط شد. ■■■

ابتدا از پیشینه هنری و شخصی خودتان برای ما توضیحاتی را بیان بفرمایید.

بنده از موقعی که خودم را شناسختم، متوجه شدم که از یک موهبت الهی در راستای خوانندگی برخوردار هستم و به عبارتی صدای خوش در خانواده ما موروثی است. من در یک خانواده مذهبی به دنیا امدم و پدرم نیز از مداحان قدیم تهران به حساب می آمد و کمتر کسی بود که نام مرشد حسین را نشنیده باشد. آنقدر صدای ایشان رسا و خوب بود که به «حسین بلبل» معروف شد. هر جا که می خواندم محال بود کسی رد شود و با شنیدن صدای وی کمی تأمل نکرده باشد و گوش فرا ندهد. برادرانم نیز همگی دارای صدای زیبایی هستند و در عرصه خوانندگی فعالیت می کنند چه رسمی و چه غیررسمی. از همان کودکی همراه پدر می رفتم در محافل و مجالس می خواندم و به قول معروف با منبری می کردم. گاهی اوقات ابوی که اشعار اهل بیت می خواندند به من می گفتند محمد د بیت را هم تو بخوان. از همان موقع ارادت من به اهل بیت خصوصاً امام حسین(ع) قوت گرفت و این راه را به فضل الهی همچنان ادامه دادم و می دهم. در خصوص موسیقی نیز باید عرض کنم که ابتدا شاگردی را نزد پدر آغاز کرده و سپس در محضر برادرانم تلمذ نمودم تا اینکه در سال ۱۳۵۳ وارد رادیو شدم و تحت نظر مرحوم استاد ادیب خوانساری به شکل حرفه‌ای یادگیری ردیف‌های موسیقی سنتی برداختم و به عنوان شاگرد اول کلاس معرفی شدم. در سال ۱۳۵۵ گروه «شهیدا» به سرپرستی مرحوم محمدرضا لطفی آشنا شدم و من اولین خواننده بودم که با این گروه فعالیت می کردم. البته گروه «شهیدآ» هم آهنگ‌های سنتی و ایرانی را اجرا می کردند. تا شروع انقلاب بنده حدود ۱۰ الی ۱۵ اثرانه با این گروه اجرا کردم که بیشتر از اشعار عارفانه برخوردار بودند.

در کل چندا اثر در حوزه موسیقی دارید؟

در حال حاضر که در خدمت شما هستم، فکر کنم نزدیک به ۲ هزار کار در رابطه با سرودهای انقلابی و همچنین کارهای دیگری در حوزه آوازهای گلوله آوازهای توحیدی و همچنین مرثیه سرایی اجرا کرده‌ام. دقیقاً به خاطر ندانم ولی تصور می‌کنم که تقریباً ۳۰۰ الی ۴۰۰ سرود انقلابی و همچنین ۲۰۰ تا ۳۰۰ آواز خواننده‌ام که با ساز یا بدون ساز هستند.

در کارهایی که در حوزه انقلاب انجام داده‌اید، کدام یک را خودتان بیشتر می پسندید؟

از آنجا که همه آنها را با عشق خوانده‌ام پس نمی‌توانم بگویم که کدام یک را بیشتر از دیگری دوست دارم ولی بعضی از سرودها که خیلی مورد توجه مردم قرار گرفته و به قول معروف ماندگار شده‌اند از جمله «خجسته باد این پیروزی»، «شهید مطهر»، «بیا و بنشین کنار گل» و «این بانگ آزادی‌است کز خاوران خیزد» هستند.

اگر به همان ابتدای انقلاب باز گردید دوباره این حرفه را انتخاب می کنید؟

بله. تا نفس دارم، برای انقلاب، اسلام و ایران می‌خوانم. اگر باز هم به دنیا بیایم واقعاً همین کار را انجام می‌دهم. یکی شیرینی پختن می‌کرد، خیلی‌ها پرچم ایران دستشان بود که تکان می‌دادند، همه به هم تیرک می‌گفتند، حال و هوای عجیبی بین مردم به وجود آمده بود و همچنان که حرکت می‌کردم می‌پوهر این صحنه‌ها شده بودم. لذتی که آن صحنه و آن حال و هوا برای من به وجود آورده بود را هیچ وقت فراموش نمی‌کنم و مرتب خدا را شکر می‌کردم که توانستم در واخوشحال کنم.

هنوز هم که هنوز است، هر کجا می‌روم هر کس من را می‌بیند فوری می‌گویند این پیروزی خجسته باد این پیروزی و به من می‌گویند آقای پیروزی حالت خوبه؟ این نتیجه کار موسیقایی خوب است که البته تشکر می‌کنم از آهنگساز، تنظیم کننده و شاعر که این اثر ماندگار را ساختند.

برای جوانانی که امروزه دوست دارند در عرصه موسیقی وارد شوند، چه توصیه‌ای دارید؟

موسیقی یک عرصه بسیار حساسی است. من هیچ

کنم. مثلاً همین سرود خجسته باد این پیروزی، که به مناسبت آزادسازی خرمشهر خواندم غوغایی در زمان خودش به راه انداخت که نشان از قدرت بالای موسیقی برای ایجاد انگیزه‌های مثبت در عرصه‌های مختلف میان مخاطبان و مردم دارد.

به سرپرستی مرحوم محمدرضا لطفی آشنا شدم و من اولین خواننده بودم که با این گروه فعالیت می‌کردم. البته گروه «شهیدآ» هم آهنگ‌های سنتی و ایرانی را اجرا می‌کردند. تا شروع انقلاب بنده حدود ۱۰ الی ۱۵ اثرانه با این گروه اجرا کردم که بیشتر از اشعار عارفانه برخوردار بودند.

مردم را خوشحال کنم. هنوز هم که هنوز است، هر کجا می‌روم هر کس من را می‌بیند فوری می‌گویند این پیروزی خجسته باد این پیروزی و به من می‌گویند آقای پیروزی حالت خوبه؟ این نتیجه کار موسیقایی خوب است که البته تشکر می‌کنم از آهنگساز، تنظیم کننده و شاعر که این اثر ماندگار را ساختند.

برای جوانانی که امروزه دوست دارند در عرصه موسیقی وارد شوند، چه توصیه‌ای دارید؟

موسیقی یک عرصه بسیار حساسی است. من هیچ

گفت‌وگو

گفت‌وگو ۸۸۴۹۸۴۲۹

گفت‌وگوی «جوان» با محمد گلریز خواننده پیشکسوت انقلاب

دریغ از یک کنسرت انقلابی در جشنواره موسیقی فجر!

وقت به کسی توصیه نمی‌کنم که در وادی موسیقی وارد شود. ممکن است همه تعجب کنند که من چطور این حرف را می‌زنم. واقعاً عرصه موسیقی عرصه حساسی است و خیلی باید در آن دقت و تفکر کرد. چون واقعاً موسیقی خوب همانطور که شما هم اشاره کردید، می‌تواند بسیار اثرگذار باشد و اگر موسیقی بد هم باشد می‌تواند تمام این اسباب را به صورت منفی در جامعه انعکاس دهد. این است که واقعاً اگر کسی می‌خواهد دنبال کار موسیقی بیاید، باید خیلی فکر کند، خیلی روی این مسئله مطالعه کند و هدف خوب و معنوی داشته باشد. به هر حال کسی که دنبال هنر و به خصوص موسیقی می‌رود پس از مدتی معرفی شده و شناخته می‌شود و مورد توجه قرار می‌گیرد و طبیعی است که خیلی دام‌ها جلوی پایش گذاشته خواهد شد. این است که باید خیلی دقت کند که وارد این دام‌ها نشود و خودش را حفظ کند. بنابراین عزیزی که می‌خواهند در عرصه موسیقی وارد شوند، واقعاً در این رابطه باید کارهایی را انتخاب و اجرا کنند که هدف معنوسی و عرفانی داشته‌اند یا مفهوم حماسی داشته باشد و اگر نشد حداقل یک هدف اجتماعی داشته باشد. خیلی مهم است خواننده کاری را که اجرا می‌کند این اهداف مدنظرش باشد.

من یادم هستم که در آن دوران با نام امداد. این اثر وقتی پخش شد خیلی مورد توجه قرار گرفت و حرکت‌های بسیار خوبی در حوزه اجتماعی به وجود آورد. نمی‌دانم شما و خوانندگان عزیز خاطر تان است که نگاه کار خودم درم سسر از نامی شناختمند. یکی شیرینی پختن می‌کرد، خیلی‌ها پرچم ایران دستشان بود که تکان می‌دادند، همه به هم تیرک می‌گفتند، حال و هوای عجیبی بین مردم به وجود آمده بود و همچنان که حرکت می‌کردم می‌پوهر این صحنه‌ها شده بودم. لذتی که آن صحنه و آن حال و هوا برای من به وجود آورده بود را هیچ وقت فراموش نمی‌کنم و مرتب خدا را شکر می‌کردم که توانستم در واخوشحال کنم.

هنوز هم که هنوز است، هر کجا می‌روم هر کس من را می‌بیند فوری می‌گویند این پیروزی خجسته باد این پیروزی و به من می‌گویند آقای پیروزی حالت خوبه؟ این نتیجه کار موسیقایی خوب است که البته تشکر می‌کنم از آهنگساز، تنظیم کننده و شاعر که این اثر ماندگار را ساختند.

برای جوانانی که امروزه دوست دارند در عرصه موسیقی وارد شوند، چه توصیه‌ای دارید؟

موسیقی یک عرصه بسیار حساسی است. من هیچ

موسیقی یک عرصه بسیار حساسی است. من هیچ

آزادی بعد از سال‌ها مورد توجه است؟ ما واقعاً باید به این مسائل بپردازیم و خلاصه و راحت از این مسئله رد نشویم.

البته یک پیشنهاد هم برای شما دارم، از آنجا که سمبل روایت فتح شهید آوینی هستند به نظر می‌رسد که سرودی در خصوص ایشان ضروری است که ساخته شود و بنده نیز با افتخار آمادگی خواندن و ارائه‌اش را به نحوی که تأثیرات مثبتی در جامعه ایجاد نماید اعلام می‌دارم، چرا که برای شهید آوینی هم تا به حال ندیدم کاری صورت گرفته باشد. به هر حال این شهید بزرگوار، کسی است که این همه به فیلم‌های دفاع مقدس، آثار هنری و تصویری خدمت کرده و انصافاً مظلوم واقع شده است. من واقعاً از مسئولان بنیاد فرهنگی روایت این تقاضا را می‌کنم که مقداری واقعاً تفکر کرده و بررسی کنند، اصلاً حرف من را هم گوش ندهند، ما چه بخواهیم وجه نخواهیم، الان تحت تأثیر هنر موسیقی مبتذل از طریق غرب و امریکا قرار داریم. این یک واقعیت است. دلیل می‌خواهند، دلایش این است که شما بپردازید به این کنسرت‌ها که دارد اجرا می‌شود.

شما بروید یک کنسرت موسیقی پاپ را که خیلی هم رونق پیدا کرده است و دارند در کشور و جاهای مختلف پخش می‌کنند نگاه کنید. ببینید خداوقیلی این کنسرت، با آن نورپردازی با ظاهر خواننده و با آهنگ‌هایی که خوانده می‌شود، آیا در ذهن شما لس آنجلس تداعی نمی‌شود؟ یا فرهنگ مبتذل غربی در ذهن شما تداعی نمی‌شود؟ ما داریم می‌بینیم که به اینها بها می‌دهند و به اینها می‌پردازند و میلیاردها تومان دلانل موسیقی ما از کنار این کنسرت‌ها می‌برند، اینها یعنی این مسئولان فرهنگی مملکت ما، که من همیشه دیدم یکی از وظایفشان رسیدن به انقلاب، رسیدن به هنرهای انقلابی، رسیدن به موسیقی انقلابی است، موسیقی انقلاب، موسیقی‌ای که برای شهدا ساخته شود و برای دفاع مقدس ساخته شود، برای جانبازان ساخته شود، مورد تأیید همه است. حتی کارشناسان مذهبی و روحانیون ما، چرا ما از این بت‌انسیل می‌گیریم؟ ما واقعاً باید به خودمان بیاییم. ما که داریم می‌بینیم که جوان‌های ما چه بخواهیم چه نخواهیم موسیقی گوش می‌دهند و تحت تأثیر موسیقی پاپ، ماهواره و اینترنت قرار گرفته‌اند، ما بیاییم خودمان تولید کنیم. ما هنرمندانی داریم که در عرصه موسیقی دفاع مقدس و موسیقی ارزشی هنرمندان شایسته‌ای هستند که می‌توانند کارهای خوب ارائه دهند.

را زنده کند و دریغ از یک برنامه سرود انقلاب که بیاید و مخاطبان را یاد انقلاب و فجر انقلاب بیندازد. این را حداقل اسمش را عوض کنید. ما وقتی اینجا می‌گوییم بنیاد فرهنگی روایت فتح، یعنی چه؟ از نظر معنی یعنی چه؟ یعنی به هنر انقلاب با همه قوا هم اشاره کردید، می‌تواند بسیار اثرگذار باشد و اگر موسیقی بد هم باشد می‌تواند تمام این اسباب را به صورت منفی در جامعه انعکاس دهد. این است که واقعاً اگر کسی می‌خواهد دنبال کار موسیقی بیاید، باید خیلی فکر کند، خیلی روی این مسئله مطالعه کند و هدف خوب و معنوی داشته باشد. به هر حال کسی که دنبال هنر و به خصوص موسیقی می‌رود پس از مدتی معرفی شده و شناخته می‌شود و مورد توجه قرار می‌گیرد و طبیعی است که خیلی دام‌ها جلوی پایش گذاشته خواهد شد. این است که باید خیلی دقت کند که وارد این دام‌ها نشود و خودش را حفظ کند. بنابراین عزیزی که می‌خواهند در عرصه موسیقی وارد شوند، واقعاً در این رابطه باید کارهایی را انتخاب و اجرا کنند که هدف معنوسی و عرفانی داشته‌اند یا مفهوم حماسی داشته باشد و اگر نشد حداقل یک هدف اجتماعی داشته باشد. خیلی مهم است خواننده کاری را که اجرا می‌کند این اهداف مدنظرش باشد.

من یادم هستم که در آن دوران با نام امداد. این اثر وقتی پخش شد خیلی مورد توجه قرار گرفت و حرکت‌های بسیار خوبی در حوزه اجتماعی به وجود آورد. نمی‌دانم شما و خوانندگان عزیز خاطر تان است که نگاه کار خودم درم سسر از نامی شناختمند. یکی شیرینی پختن می‌کرد، خیلی‌ها پرچم ایران دستشان بود که تکان می‌دادند، همه به هم تیرک می‌گفتند، حال و هوای عجیبی بین مردم به وجود آمده بود و همچنان که حرکت می‌کردم می‌پوهر این صحنه‌ها شده بودم. لذتی که آن صحنه و آن حال و هوا برای من به وجود آورده بود را هیچ وقت فراموش نمی‌کنم و مرتب خدا را شکر می‌کردم که توانستم در واخوشحال کنم.

هنوز هم که هنوز است، هر کجا می‌روم هر کس من را می‌بیند فوری می‌گویند این پیروزی خجسته باد این پیروزی و به من می‌گویند آقای پیروزی حالت خوبه؟ این نتیجه کار موسیقایی خوب است که البته تشکر می‌کنم از آهنگساز، تنظیم کننده و شاعر که این اثر ماندگار را ساختند.

برای جوانانی که امروزه دوست دارند در عرصه موسیقی وارد شوند، چه توصیه‌ای دارید؟

موسیقی یک عرصه بسیار حساسی است. من هیچ

روزنامه جوان | ۵۰۲۸

پخش کند. بعد هم با آقای راغب و آقای ملکوتی به استودیو شماره ۸ رادیو آمدم و سرودی با شعر سید مهدی علوی را آماده و اجرا کردیم.

کمی درباره سرود «خمینی ای امام» بگویید. این کار چگونه شکل گرفت؟

آقای صبحدل نقش مؤثری در شکل‌گیری سرود «خمینی ای امام» داشتند. اولین کار رسمی که از صدا و سیما بعد از انقلاب پخش شد، سرود «معلم» به آهنگسازی احمد علی راغب بود که در وصف معلمان فداکار به ویژه شهید مطهری، آیت‌الله طالقانی و شهید بهشتی بود که نقش بسزایی به در ثمر رسیدن انقلاب داشتند. ماه‌های قبیل از انقلاب وقتسی در راهپیمایی‌ها شرکت می‌کردیم ملودی‌هایی که مردم در شعارهای خود استفاده می‌کردند در ذهنمان نگه می‌داشتیم تا به وسیله این آهنگ‌ها بتوانیم سرودها را بخوانیم. مثلاً شعارهایی مانند الله اکبر، خمینی رهبر ملودی خاصی داشت یا مثلاً استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی و الله الله یا برخی از کارهای خودمان را آماده کردیم. برای این ثمر رسیدن این آثار آقای شاهنگیان و سبزواری به صورت مخفیانه با هم در ارتباط بودند. بعد از اینکه این ملودی‌ها را حفظ می‌کردم پیش آقای راغب برای آهنگسازی می‌رفتم و آقای سبزواری را هم صدا می‌کردیم تا ایشان شعر بگویند و ما آهنگ را بسازیم. آن روزها حکومت نظامی بود و منزل آقای راغب در خیابان سفایاشی نزدیک منزل ما بود و تا نیمه‌های شب و خیلی وقت‌ها تا اذان صبح آنجا می‌ماندیم و کار می‌کردیم. حتی نمی‌توانستیم هر آهنگ و شعری را بخوانیم. سرود دیگری هم در زمان انقلاب به شکل خودجوش خوانده شد مانند سرود الله الله آقای رویگری. آن زمان چون شعر دیگری وجود نداشت و این شعر هم کار جدیدی بود از صبح تا شب در خیابان‌ها پخش می‌شد. کارهایی که در اوایل انقلاب منتشر شدند به چند ماه قبل از انقلاب برمی‌گردد چون فرصت تربیت خواننده و آهنگساز نبود. البته در آن زمان هم که فرصت کم بود اغلب هنرمندان تحصیلکرده و دوره دیده بودند، اما در این میان قرعه به نام ما افتاد تا این گروه را تشکیل دهیم. بعد از اینکه شرایط تثبیت شد عزیزان و همکاران دیگر هم فعالیت‌های خودشان را شروع کردند و همه با هم سختی‌های این راه را هموار کردیم.

در حال حاضر بنیاد روایت در تمام حوزه‌ها به غیر از موسیقی فعالیت دارد

چطور می‌شود که یک موسیقی انقلابی مثل

خجسته باد پیروزی، مثل بانگ آزادی، شهید مطهری یا سرودهای مختلف، بعد از سال‌ها هنوز مورد توجه مردم حتی جوان‌های ماست؟ این یعنی ما می‌توانیم کارهایی بسازیم که ماهواره‌هایی که در موسیقی پاپ فعالیت می‌کنند تحت‌الشعاع قرار گیرند. وظیفه ما همین است. مگر ما در امریکا زندگی می‌کنیم؟ چرا ما در جمهوری اسلامی زندگی می‌کنیم. چرا مسئولان ما در ابتدای سخنرانی‌شان می‌گویند بسم‌الله الرحمن الرحیم، چون ما هر چه داریم از ادبیات انقلاب داریم، هر چه داریم از فرهنگ انقلاب داریم. متأسفانه مسئولان از انقلاب صحبت می‌کنند ولی در عمل و اجرا کاری نمی‌کنند.

موسیقی دفاع مقدس همان موسیقی است که سرود شهید مطهری را حضرت امام تأیید کردند.

ما پیشنهاد می‌دهیم به دوستان که برای مراسم سالگرد شهید آوینی در فروردین که روز هنر و انقلاب است، یک کار خوب و شایسته برای ایشان تهیه شود.

ان‌شاءالله که بتوانیم در راستای دغدغه‌های جنباعالی برای انجام کاری شایسته و ماندگار برای این شهید بزرگوار قدمی برداشته و چنین ایده و طرح زیبایی را عملیاتی کنیم که سال‌های سال مزه مزه همه جوان‌ها باشد و هر کس این سرود را می‌شنود یاد این شهید بزرگوار بیفتد.

در پایان اگر مطلبی است که فکر می‌کنید باقی مانده است لطفاً بفرمایید.

بسیار تشکر می‌کنم از شما که بنده را به عنوان هممان دعوت کردید و برای حسن ختام هم این شعر عرفانی را تقدیم شما و خوانندگان نازنین می‌نمایم که ان‌شاءالله مورد توجه‌تان قرار گیرد.

مردان خدا پرده پندار در بندند / یعنی همه جاغیر خدا هیچ ندیدند / کوتاه نظر غافل از آن سر و بلند است / کین جامه به اندازه هر کس تیر بندند